

Małgorzata Waga

"Rola biblioteki akademickiej w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego", Katowice, 18-19 października 2012 roku, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka

Bibliotheca Nostra : śląski kwartalnik naukowy 1/1, 103-106

2013

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MALGORZATA WAGA

*Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka w Katowicach
pełnomocnik dyrektora Centrum ds. Jakości Usług***ROLA BIBLIOTEKI AKADEMICKIEJ W KSZTAŁTOWANIU
SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO****KATOWICE, 18–19 PAŹDZIERNIKA 2012 ROKU,****CENTRUM INFORMACJI NAUKOWEJ I BIBLIOTEKA AKADEMICKA**

W związku z otwarciem Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej (CINIBA), wspólnej inwestycji Uniwersytetu Śląskiego i Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, w dniach 18–19 października 2012 r. odbyła się konferencja pt. *Rola biblioteki akademickiej w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego*. Konferencja poświęcona budowaniu społeczeństwa obywatelskiego z wykorzystaniem nowych sieciowych technologii informatycznych stała się też próbą rozpoznania postrzegania Biblioteki w przestrzeni społecznej.

Podczas przygotowywania konferencji towarzyszyła nam niepewność - czy zdołamy skupić wokół tej tematyki naukowców, autorytety w sprawach społecznych, ekonomicznych i kulturalnych. Jednocześnie mieliśmy świadomość, że w trakcie wieloletniej działalności Biblioteki Uniwersytetu Śląskiego w zakresie informacji naukowej, specjaliści informacji prowadząc szkolenia na poziomie podstawowym (także dla środowisk spoza uczelni), zebrali wiele cennych doświadczeń. Zaobserwowali m.in., że osoby zgłaszające się na szkolenia często musiały pokonywać barierę wstydu i oporu przed ujawnieniem swojego braku wiedzy na temat możliwości technologicznych i źródeł informacji. Często po zakończeniu zajęć te same osoby potwierdzały, że w trakcie szkolenia zdobyły wiedzę, której im brakowało. Wciąż jednak nie wszyscy, którzy takiej edukacji potrzebują znajdują do niej dostęp, wielu – z różnych przyczyn – pozostaje poza obszarem wykorzystywania komputera i sieciowych łącz w codziennym życiu. Na podstawie własnych doświadczeń uzyskaliśmy przekonanie, że podjęcie zagadnień dotyczących działalności bibliotek w kontekście potrzeb społecznych jest konieczne. Konferencja *Rola biblioteki akademickiej w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego* okazała się niezwykle udanym wydarzeniem inaugurującym działalność CINIBA jako biblioteki otwartej. Salę konferencyjną zapelnili goście, wśród których znaleźli się między innymi: dyrektorzy i przedstawiciele bibliotek z kraju i regionu, bibliotekarze, studenci socjologii i bibliotekoznawstwa.

Zagraniczni oraz krajowi goście i prelegenci z żywym zainteresowaniem przyjęli nasze zaproszenie.

W pierwszym dniu konferencji udział wzięli: Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas, dr Newton J. Gaskill, szef Sekcji Konsularnej Konsulatu USA w Krakowie, Eugenio Leanza, dyrektor Programu Jessica w Europejskim Banku Inwestycyjnym, prof. zw. dr hab. Genowefa Grabowska, poseł do Parlamentu Europejskiego w kadencji 2004–2009 oraz naukowcy różnych specjalności, którzy zaprezentowali swoje wystąpienia w dwóch ujęciach socjologicznym i ekonomiczno-biznesowym.

Inauguracyjne wystąpienia gości prezentujących modele funkcjonowania społeczeństwa w Europie i USA zawierały cenne informacje o różnorodności struktur społecznych, organizacji i wpływu społeczeństwa na kształtowanie jakości życia.

Konferencję rozpoczęto od odniesienia się do roli biblioteki akademickiej w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego w ujęciu socjologicznym. Poruszono problematykę społecznych mechanizmów kształtujących nowoczesne idee, wartości i instytucje oraz służbę mediów masowych w przestrzeni społecznej. Pierwszego dnia obrad głos zabrali naukowcy reprezentujący socjologię, humanistykę i kulturę. W bloku popołudniowym w godzinach 12.15 – 15.15 wystąpili:

1) prof. zw. dr hab. Marek Szczepański (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Biblioteka: czytelnik i obywatel w kręgu recepcji*;

2) prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódz (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Stare regiony przemysłowe Europy w procesie zmian. Pejzaże, narracje, reprezentacje*;

3) Maciej Czura (Europejski Bank Inwestycyjny): *Wdrażanie inicjatywy JESSICA w Polsce – dotychczasowe doświadczenia ze szczególnym uwzględnieniem województwa śląskiego*;

4) prof. zw. dr hab. Wojciech Świątkiewicz (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Zaufanie, zaangażowanie, odpowiedzialność jako cechy modelowe społeczeństwa obywatelskiego*;

5) dr Krzysztof Łęcki (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Biblioteka twierdza i raj*;

6) dr Paweł Jędrzejko (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Zamknięci w bibliotece, czyli rozważania o metanarracjach i naukowych wizjach świata*;

7) prof. UŚ dr hab. Jacek Warchała (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Miejsce języka narodowego w procesie kształtowania się społeczeństwa obywatelskiego współczesnej Europy*;

8) dr hab. Irma Kozina (Uniwersytet Śląski w Katowicach): *Kategoria intymności w architekturze bibliotek*.

W bloku popołudniowym, w godz. 15.45–17.40, swoje referaty zaprezentowali pracownicy naukowcy Uniwersytetu Śląskiego:

- 1) prof. UŚ dr hab. Adam Bartoszek: *O światłach biblioteki – społeczne funkcje akademickiej księżnicy*;
- 2) prof. UŚ dr hab. Urszula Swadźba: *Wartości jako element kapitału społeczno-kulturowego w społeczeństwie wiedzy*;
- 3) prof. UŚ dr hab. Jolanta Tambor: *Nowy język nowy ogląd świata*;
- 4) ks. dr hab. Arkadiusz Wuwer: *Od wiedzy do mądrości – formacyjna rola biblioteki akademickiej*.

Prezentacja różnych opinii i wyników badań oraz ożywiona dyskusja były znakomitą potwierdzeniem trafności wyboru tematu. Momentami atmosfera dyskusji była bardzo gorąca. W trakcie wypowiedzi dotyczącej bibliotek i ich roli w społeczeństwie omawiano nie tylko problemy historyczne, językowe, ale również aspekty emocjonalnych związków z bibliotekami – w odniesieniu do konkretnych bibliotek, w tym także do CINIBA. Szczególną uwagę zwrócono na bogactwo kulturowe płynące z kontaktów z obcokrajowcami studiującymi w Polsce.

Drugi dzień konferencji poświęcono zagadnieniom ekonomicznym i biznesowym, współpracy środowiska akademickiego i biblioteki w kształtowaniu mikrospołeczeństwa obywatelskiego poprzez innowacyjność w nauce. Obrady trwały od godziny 9.00 do 13.10. W tym dniu głos zabrali:

- 1) dr Krzysztof Kardaś (IBM): *Reformy czy „reformacja”, które do społeczeństwa obywatelskiego*;
- 2) prof. UE dr hab. Aldona Frączkiewicz-Wronka (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach): *Miejsce i rola biblioteki w aktywizacji społeczności lokalnej – perspektywa praktyki zarządzania publicznego*;
- 3) prof. UE dr hab. Wojciech Czakon (Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach): *Rola repozytorium wiedzy w społeczeństwie sieciowym*;
- 4) mgr Jadwiga Witek (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka): *CINIBA w otoczeniu społecznym*;
- 5) mgr Małgorzata Waga, mgr inż. Andrzej Koziara, mgr Grażyna Razik (Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka): *Technologia i usługi CINIBA*.

Uzupełnieniem konferencji był panel dyskusyjny na temat znaczenia dostępu do informacji w społeczeństwie obywatelskim. W panelu uczestniczyli między innymi pracownicy Uniwersytetu Śląskiego: prof. dr hab. Andrzej Kowalczyk, prof. zw. dr hab. Krzysztof Kłosiński, prof. UŚ dr hab. Zygmunt Tobor oraz dr Krzysztof Kardaś z IBM.

Wydawać się może, że matematyczne, informatyczne lub prawne spojrzenie na rolę biblioteki akademickiej osadza nas mocno w twardych realiach liczb, rachunków, prawnych paragrafów i jest wolne od emocji. Jednak nasi prelegenci i uczestnicy dyskusji przekroczyli ten stereotyp i wykazali jak bardzo dostęp do informacji i miejsce, gdzie te informacje można uzyskać, wpływa na rozwój społeczny. Dotyczy to także rozwoju społecznego w obszarze intelektualnym i emocjonalnym.

W czasie obrad zaledwie dotknęliśmy problematyki związanej z tematem konferencji. Wchodzimy w epokę rozwiniętych technologii z trudnymi doświadczeniami historycznymi, które przez dziesiątki lat ukierunkowały nasze społeczeństwo na budowanie oporu i postawy ciągłej gotowości do obrony przed nowymi zjawiskami. W związku z tym organizatorzy uznali za celowe podjęcie tematyki roli biblioteki w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz prezentację nowych technologii informatycznych wykorzystywanych w realnej przestrzeni CINIBA – Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej. Posumowaniem tej dyskusji naukowej będzie wydanie monografii, która – mamy nadzieję – stanie się cennym źródłem wiedzy o społeczeństwie.